

Ks. Marian Salamon, Powołania kapłańskie i zakonne na terenie obecnej diecezji ełckiej w latach 1945-1998

Streszczenie

Celem rozprawy było zapoznanie się ze stanem powołań kapłańskich i zakonnych na terenie obecnej diecezji ełckiej w latach 1945-1998. Problemem badawczym studium było szukanie odpowiedzi na pytanie: czy i na ile dynamika powołań duchownych jest uwarunkowana w parafiach tego regionu czynnikami społeczno-religijnymi? Do przeprowadzenia analizy posłużono się materiałem empirycznym pochodzącym z kwestionariuszy wypełnionych przez proboszczów parafii oraz z ankiet kapłanów należących do diecezji ełckiej. Pomocą służyła też literatura.

Charakteryzując teren obecnej diecezji ełckiej uwzględniono uwarunkowania historyczne, społeczno-kulturowe, religijność środowiska parafialnego oraz środowisko rodzinne. Czynniki te miały wpływ na stan powołań kapłańskich i zakonnych na badanym terenie.

Mimo nasilającej się w Polsce po II wojnie światowej działalności ateistycznej państwa, społeczeństwo było nadal związane z Kościołem katolickim. Do ożywienia religijnego przyczyniła się ewangelizacja narodu prowadzona pod przewodnictwem Prymasa Polski ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, zwłaszcza w okresie Wielkiej Nowenny przed 1000-leciem Chrztu Polski. Owocowało to nowymi powołaniami duchownymi.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powołań zwłaszcza kapłańskich była po II wojnie światowej większa możliwość zdobycia wykształcenia średniego przez młodzież i podjęcie studiów. Pierwsza myśl o kapłaństwie pojawiała się u respondentów już w dzieciństwie, a decyzję o wstąpieniu do seminarium duchownego podejmowano najczęściej w latach szkoły średniej, rzadziej po maturze.

W wyniku badań oraz przeprowadzonych analiz stwierdzono, że w pierwszych latach powojennych w rejonie powiatów Suwalszczyzny

utrzymywał się dość wysoki wskaźnik powołań kapłańskich i zakonnych, natomiast mniej powołań w tamtym czasie pochodziło z Ziemi Mazurskiej, gdzie zamieszkała ludność napływowa. Później i tu nastąpiło ożywienie.

Większość kapłanów diecezjalnych i zakonnych oraz sióstr początkowo wywodziła się ze środowiska wiejskiego i z rodzin rolniczych, z biegiem lat wzrastała ilość powołań o pochodzeniu robotniczym, a też ostatnio z rodzin, gdzie rodzice legitymują się wykształceniem wyższym.

Jedną z przyczyn dynamiki powołań duchownych była i jest działalność duszpasterska Kościoła katolickiego. Znaczący wzrost powołań kapłańskich i zakonnych dostrzeżono w okresie pontyfikatu Jana Pawła II, zwłaszcza w jego pierwszym dziesięcioleciu. Czynniki wpływającymi na genezę, rozwój i realizację powołań jest ożywiona działalność religijno-duszpasterska prowadzona w parafiach przez przykładnych kapłanów tam pracujących oraz czynna obecność wspólnot zakonnych w rejonie. Powołania pojawiają się w środowisku o wysokim poziomie moralnym.

Szczególnie sprzyjającym środowiskiem genezy i rozwoju powołań kapłańskich i zakonnych jest rodzina katolicka. Atmosfera religijna tworzona przez rodziców a zwłaszcza matki, ich praktyki pobożnościowe i dobre świadectwo o kapłanach w parafii stwarzały sprzyjający klimat do rozbudzenia powołania duchownego u dzieci. Ogół badanych wywodzi się z rodzin mających warunki materialne dobre i znośne. Najczęściej powołania pojawiały się w rodzinach z czworgiem lub trojgiem dzieci.

Można mówić też o tradycjach powołaniowych: częściej są to dalsi krewni respondentów, rzadziej bliscy członkowie rodzin.

Przeprowadzone badania na terenie obecnej diecezji ełckiej dotyczące stanu powołań kapłańskich i zakonnych domagają się kontynuacji; trzeba bowiem mieć na uwadze dokonujące się ostatnio przemiany społeczno-kulturowe i religijne w polskim społeczeństwie.

15.04.2019r.

ks. Marian Salamon
ks. Marek Salamon